

Barne- og familiedepartementet

Vår dato: 06.09.2023
Deres dato: 22.06.2023
Vår referanse: AP
Deres referanse: 23/944

Miljøpåstander og miljømerker - forslag til regelverk fra Europakommisjonen

NHO viser til EU-kommisjonens forslag til nytt regelverk om miljøpåstander og miljømerker (Green claims directive 2023/85) og høringsnotat om saken fra Barne- og familiedepartementet. NHO fikk forlenget frist for høringssvar til 6. september.

Formålet med forslaget er å motvirke grønnvasking og bidra til at forbrukere får pålitelig, sammenlignbar og verifiserbar informasjon når produkter markedsføres med miljøpåstander/miljømerke. NHO ser på forslaget som et viktig virkemiddel for å stimulere til mer bærekraftig produksjon og forbruk og fremme rettferdig konkurranse. Forbrukers valg skal kunne skje på korrekt faktagrunnlag. Forslaget er et av mange initiativer for å fremme bærekraftig utvikling, og NHO erfarer at en lang rekke lover og forskrifter i stor grad stiller krav til virksomheter om kunnskaps- og informasjonsplikter, aktsomhetsvurderinger, dokumentasjon, og markedsføring.

Forslaget til nytt regelverk om miljøpåstander og miljømerker må ses i nær sammenheng med EUs arbeid med endring av direktiv 2005/29/EF om foretaks urimelige handelspraksis overfor forbrukere og forbrukerrettighetsdirektivet 2011/83/EU og gjennomføring av disse endringene i norsk rett i markedsføringsloven, angrerettloven, avtaleloven og forskrift om urimelig handelspraksis.

Forslaget til direktiv – om det blir vedtatt – vil presisere og utvide pliktene til næringsdrivende som markedsfører produkter, blant annet med krav om uavhengig tredjepartsverifisering av miljøpåstander og merkeordninger. Statens tilsyn skal også skjerpes med sikte på etterlevelse av direktivet. For næringslivet er det viktig at et nytt direktiv om grønnvasking ikke inneholder mer omfattende plikter og omstendelige prosedyrer enn nødvendig for å oppnå formålet med regelverksinitiativet. Videre må direktivet gjennomføres på en kostnadseffektiv måte for bedriftene, og særlig hensynta små- og mellomstore bedrifter. Vi viser til artikkel 12 om dette. NHO vil særlig framheve følgende:

- Det må være godt samsvar og tydelige grensesnitt mellom kravene som følger av grønnvaskingsdirektivet og annet regelverk som gjelder påstander og merker/merkeordninger knyttet til miljø og bærekraft både i relasjon til generelle krav og mer sektorspesifikke krav knyttet til særlige produkter og tjenester jf. art. 1 og 2. Dette må Kommisjonen være oppmerksom på, og også gjenspeiles ved gjennomføring i norsk rett.

- Kravene til hhv. påstander og merkeordninger må være proporsjonale og det må framgå tydelig hva som gjelder for hva, herunder ulike former for påstander. I handelspraksisdirektivet er det foreslått et forbud mot fordelaktige påstander om egenskaper som er pålagt ved lov eller er vanlig praksis for produktgruppen. Kravene til bevis for påstander som går ut over lov eller praksis bør ikke legges på et nivå som er uforholdsmessige og hindrer innovasjon, se art. 3 nr 1, bokstav e og f. Særlig kravet i bokstav f om at miljøpåstander må underbygges med informasjon som bekrefter at produktet som påstanden gjelder for, presterer betydelig bedre enn det som er vanlig praksis for produkter i relevant sektor eller produktgruppe, risikerer å være uforholdsmessig og underlagt ulike tolkninger på tvers av land i EU/EØS.
- Kravet til proporsjonalitet må også gjenspeiles i de administrative byrdene og kostnadene knyttet til verifisering. Vi ser at potensialet for høye kostnader er stort og det bør motvirkes gjennom krav til klare og enkle prosesser og mest mulig standardisert dokumentasjon, bevis og metodikk.
- Kravet om vitenskapelig beviste miljøpåstander må være basert på et klart sett med standarder og metoder for å virke konsekvent og tillitsvekkende. Veletablerte standarder for miljødeklarasjoner som innebærer verifisering av tredjepart, eksisterer allerede i form av Environmental Product Declarations (EPD) etter ISO 14025. EPD er godt etablert og etterspurt som dokumentasjon for byggevarer, møbler, m.m. på kontraktmarkedet og i offentlige anskaffelser og brukes til å dokumentere miljøpåvirkning over et produkts levetid. Det er viktig at EUs arbeid med Product Environmental Footprint-metoden (PEF), ikke går på kollisjonskurs med allerede velfungerende og etablerte standarder fra ISO/CEN. Eventuelt nye standarder og ny metodikk for å angi miljøfotavtrykk i EU (PEF), må harmoniseres med og bygge på etablert metodikk i samråd med ekspertise i ISO/CEN.
- Det må sikres tilstrekkelig ressurser slik at verifisering og godkjenning kan skje uten unødvendige forsinkelser og det bør vurderes tidsfrister for når verifisering skal være gjennomført.
- Det må innføres tilstrekkelig overgangsperiode som gjør det mulig for myndigheter og virksomheter til å tilpasse seg. Det bør nøye vurderes om det er grunnlag for å fravike den vanlige fristen på 24 måneder da det erfaringsmessig tar tid å bygge opp nødvendig kapasitet (prosedyrer, personale og kompetanse). I forslaget foreslås 18. måneder. Ved gjennomføring i norsk rett bør det sikres tilsvarende overgangsperioder/ordninger som i EU.

NHO erfarer stor interesse rundt de nye forslagene rundt grønnvasking og forbrukerrettigheter og det er og vil komme behov for god informasjon og veiledning. Vi ser gjerne at Barne- og familiedepartementet avholder orienteringsmøter med interessenter/bransjeorganisasjoner for å sikre god involvering og forståelse for nye bestemmelser, bl.a. når det gjelder grensesnittet mot mer sektorspesifikke ordninger.

Vennlig hilsen
Næringslivets Hovedorganisasjon
Næringspolitisk avdeling

A handwritten signature in blue ink, reading 'Andreas Pihlstrøm'. The signature is fluid and cursive, with a long horizontal stroke extending to the right.

Andreas Pihlstrøm
advokat

